СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

РІК LII. Ч. 15. НЮ ЙОРК І ДЖЕРЗІ СИТІ, вівторок, 25-го січня 1944. | No. 15. NEW YORK and JERSEY CITY, Tuesday, January 25, 1944. VOL. LII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

КАМПАНІЯ ЗА ЧЕТВЕРТИЙ НАВОРОТ РУЗВЕЛТА В ПОВНІМ РОЗГОНІ

НЮ ЙОРК. — У Менгетен Сентер зібралося на нараду в неділю 23. січня 2,000 урядовців з юній приналежних до Конгресу Промислових Організацій СІО і приняли резолюцію із зазивом до президента Рузвелта, щоб він старався за номінацію на президента вчетверте, а вони, як і ціла організація СІО підопруть його всіми силами.

Акція підготована Краєвим Комітетом Демократичної Партії.

ВАШИНГТОН. — У пятницю 21. січня зїхалися на наради члени Краєвого Демократичного Комітету, щоб підготовити цьогорічну конвенцію Демократичної Партії перед виборами на президента. Дотеперішній предсідник комітету Френк С. Вокер зрезигнував з уряду, а на його місце вибрано Роберта Е. Ганегана з Мизурі. На місце конвенції призначено Шікаго, а початок назначено на 24. липня 1944. Комітет приняв одноголосно резолюцію з висловами признання для президента Рузвелта, в якій прикінці сказано: „Ми віримо, що історія призначила нам нашу ціль. Ми готові установити для Френклина Д. Рузвелта 12 літ для порівнання з 12 попередніми літами републиканської „нормальности . . . Знаючи його як світового лідера; знаючи теж, що наші союзники моляться разом з нами за продовження його услуг як у війні так і вчасі мира, ми оцим сердечно просимо його, щоб він дальше оставав на становищі великого гуманітарного провідника світу". — Після нарад комітету відбувся бенкет за вступом по $100 від особи для покриття коштів кампанії і на бенкеті відбулися манiфестаційні промови в честь Рузвелта, хоч він самий не був приявний, лише його жінка. Інших кандидатів навіть не згадували. — Ще не рішено про особу віцепрезидента. При розпиті виявилося, що найбільше прихильників має предсідник палати репрезентантів Сем Рейборн.

СЕНАТ ПРИНЯВ ПОДАТКОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ.

ВАШИНГТОН.— Сенат повним голосовання приняв законопроєкт нового податку у висоті $2,275,600,000 і відослав його до конференції палати репрезентантів. У цій палаті приняли вже попередно законпороєкт нового податку на $136,000,000 менше ніж у сенаті. Тепер мають цю різницю вирівнати.

ДОМАГАЮТЬСЯ ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Гаролд Ф. Бортон з Огайо вийшов з пропозицією, щоб скликати негайно конференцію з представників Обєднаних Держав і на ній вирішити післявоєнний плян світу. Цю пропозицію виявив Бортон вчасі дискусії над пляном Федерації Европи, яку пропонує граф Р. Н. Куденгове-Калерґі. Калерґі каже, що такий плян одобрюють підземні організації нападених держав і він є единою розвязкою для будучої Европи. „Кожний інший плян, опертий на поділі Европи або її розчленуванню доведе безумовно до третьої світової війни" — сказав він. „А европейський мир це американський мир, европейський лад це американський лад".

ХОЧУТЬ ЗРОБИТИ НЮ ЙОРК ОСЕРЕДКОМ МОДИ.

НЮ ЙОРК. — Комітет посадника для креовання осередку моди в Ню Йорку проголосив звіт зі своєї праці. В ньому пропонується збудувати 6—10 нових будинків в середині міста коштом 90—125 мілiонів дол., а в них примістити бюра і вистави моди, новий будинок для опери і воєнний памятник. Проект осередку моди в убраннях не буде для нікого конкурентом, бо в ньому не буде робітень моди, лише вистави, посередництва та агенції.

ВОЄННА РАДА ЗБІГЦІВ.

ВАШИНГТОН. — Президент Рузвелт настановив Воєнну Раду Збігців, яка має на цілі підняти негайну акцію вирятувати зпід націстівського ярма тільки переслідуваних менщин, кільки лише вдасться, всеодно, чи це менщини етнічні, релігійні чи політичні. До ради належать державні секретарі: Гол, Стимсон і Морґентав. На підставі обрахунків Товариства Чужинної Політики в Европі находиться яких 16,000,000 воєнних збігців зпід націстичного режиму. Помічники в такій акції будуть мати становище дипльоматів.

КОНҐРЕСМЕНОВИ ВКРАЛИ ВОЄННІ ДОКУМЕНТИ.

СІЕТЛ (Вашингтон). — Конґресмен Ворен Ґ. Меґносон з Вашингтону виявив, що йому вкрадено довірочні документи, які він віз від секретаря фльоти Френка Накса до віцеадмірала Френка Джека Флечера, команданта Північно-Західнього морського фронту. Конґресмен пристанув по дорозі автомобілем у Венкувер, у Бритиш Коломбії, в Канаді, а коли пішов на обід, мабуть ворожі агенти розбили скринку з документами і їх забрали.

Відбувся в Філядельфії Другий Конґрес Американців Українського Роду

Представники американсько-українських громад, парохій і товариств, в числі 235, не зважаючи на комуністичний терор, як й інші перешкоди, прибули до Філядельфії з усіх важніших українських центрів, що розтяглись на просторі від Бостону по Міннеаполіс, щоб у часі, коли приходить до рішального бою з Гітлером, заманіфестувати на Другім Конґресі Американців Українського Роду, що відбувся 22. січня б. р., глибоке розуміння ваги цього моменту як і конечну потребу поперти новими матеріяльними і моральними зусиллями нашу геройську армію та наш державний провід: президента Френклина Д. Рузвелта і наш уряд. Конґрес наклеймив з обуренням злобні неправди про конґрес, розповсюднювані комуністичною пресою та радієвим коментатором Волтером Винчелом, що злучив ті клевети ще з калюмніяторською книжкою „Саботаж", пробуючи тим надати конґресови не-американського характеру. Конґрес присвятив багато уваги такій справі, як кампанія за четверту воєнну позичку, чи такій акції як Американський Червоний Хрест. А крім цього ще й організації українського життя по місцевостях в такий спосіб, щоб усюди були зорганізовані сильні центри, що обєднувалиб усі місцеві сили для кращого виконання наших громадянських обовязків, як теж різних культурних, та які ввійшлиб в контакт з Українським Конґресовим Комітетом як головною централею. Теж обговорено, як ставитись американській демократії до нового ладу, що має повстати по розгромі ворогів. Як і обговорено справу Української Воєнної Допомоги.

В справах, що відносяться до України і українського народу, Конґрес станув на становищі, що український нарід уже висказав свою волю 22. січня 1919 року, коли проголосив злуку всіх українських земель в одну від нікого незалежну соборну Українську Народню Республику. Зазначено, що в теперішнім советсько-польськім спорі за східні границі, себто в першу чергу за західно-українські землі, не прислугує право рішати, куди ті землі мають належати, ні Советам, ні Польщі, а тільки самому населенню.

Комуністи знали, що таке буде становище представників зорганізованого американсько-українського громадянства щодо України, бож іншого не заняв би український нарід в Европі, якщоб тільки не був під окупаціями і мав змогу сказати таке вільне слово, як ми можемо це тут зробити. Це й заставило їх робити через свій широкий апарат усі можливі заходи, щоб Конґрес розбити, а згл. до нього не допустити. Як подає „Філяделфія Рекорд" з 23. січня б. р. представники комуністичного часопису „Ди Дейлі Воркер" і „Ради Советсько-Американської Приязні" були навіть у менаджера Бенджамин Френклин готелю з домаганням, щоб готель не дав галі на наради конґресу. Часопис подав теж про обурення учасників конґресу спроводу радієвої промови Винчела, [illegible] про бондову акцію, заяви лояльности, та відмежовання американських українців від націстів і комуністів. Як політичну американсько-українську пропозицію подав цей часопис те, щоб принціпи Атлянтійського Чартеру були примінені теж і до України.

ХІД НАРАД КОНҐРЕСУ

Наради конґресу відкрив голова Конґресового Комітету, Степан Шумейко, привітом, вказуючи на вагу моменту в якому відбувається конґрес. Потім попросив делеґата, о. Мирона Даниловича, до призвання Божої помочі. Усі присутні відспівали „Царю Небесний". Присутні делеґати рішили, щоб конґресом проводила дотеперішня екзекутива. Вибрано комісії: провірочну, резолюційну, комісію матку, та пресову. Звіт про реорґанізацію Українського Конґресового Комітету, як і про дотеперішну діяльність зреорґанізованого Комітету здав для заощадження часу від імені усіх урядників предс. Степан Шумейко. По приняттю звітів виголосив адв. Іван Панчук доклад на тему яку роботу виконують українські громади та товариства для піддержання моралі й домашнього фронту, даючи повний образ знаменито виконуваної праці американсько-українського громадянства на різних ділянках воєнних зусиль. Д-р Володимир Ґалан, говор[illegible]и про акцію в справі закупна бондів державної воєнної позички, зголосив, що вже закуплено в теперішній кампанії таких бондів за суму $1,000,000. В тому є закупи на такі суми: У. Н. Союз $250,000, Провидіння $150,000, Народна Поміч $50,000, а по $50,000 Українсько-Будівельні Товариства в Клівленді і Філядельфії. Решту становлять зголошення з українських громад і від поодиноких осіб. Ще додав, що з цього, що закупили українці минулої позички через українську бондову аґенцію в Філядельфії тільки одна особа виміняла 50-доляровий бонд, коли знаємо, що деінде є повно „ґура-патріотів", що в однім кінці вулиці купують воєнні бонди, а на другому їх виміняють. Пані Клявдія Олесницька зреферувала, що робить українське жіноцтво для воєнних зусиль, підкресляючи, що воно є активним при кожній акції. Заявилася за те, щоби скоординувати при помочі Конґресового Комітету всю жіночу акцію для А. Ч. Хреста, щоб таким робом можна дістати признання за ту працю для цілого американсько-українського загалу. Пропонує створити спеціяльний Комітет для скоординовання цеї акції. П-нна Марія Куси говорила про те, коли і як може молодь перебрати ту роботу, яку вела стара ґенерація, Положила найбільшу вагу на Рідну Школу і потребу виучування української мови. А теж і на сцентралізовання громадської праці по місцевостях, але з тим, щоби такі місцеві централі були в звязку з головною централею, себто з Українським Конґресовим Комітетом. Вона теж заявилась за потребу тісної кооперації з Комітетом Канадійських Українців. Дмитро Галичин говорив про пляни дальшої праці Комітету і потребу фінансування цеї праці. Заявився за видавання крім бюлетеню ще окремого місячника анґлійською мовою. Казав, що до війни ми [illegible]ладали преесічно річно $30,000 на старокраєві потреби, а тепер треба стільки складати як мінімальну суму на виконання в одному році тої роботи, яка є в програмі.

ПОПОЛУДНЕВІ НАРАДИ

По одногодинній перерві на обід, приступлено до дальших рефератів, з тим, що проголошено, що надійшло велике число привітів, яких нажаль нема часу відчитати. Тільки згадано за привіт від центральної литовської орґанізації з Ню Йорку, підписаний о. Пакальнісом як головою, а адв. Юрґелою як секретарем, з побажанням визволення Україні, згідно з Атлянтійським Чартером.

Докладчик С. Шумейко говорив на тему, чому тут роджена американська-українська молодь займається українською справою і її попирає. Він опрокидав неправди і калюмнії, кидані на американсько-українську діяльність в справі допомоги українському народови в Европі. Напятнував книжку „Саботаж" за її неправди, як і такі виступи, як Волтера Винчела, що зватакував Конґрес Американських Українців через радіо. Казав, що всі ті атаки, де яких треба зарахувати теж і акцію збоку маленької ґрупи українських комуністів і комунізуючих є спричинені тим, що американські українці у всій своїй діяльности глядять на Вашингтон, а не на Москву. Це є атаки ворогів американської демократії. Атаки тих, що хочуть бачити Україну далі під окупаціями і диктатурами, що хотілиб загнати український нарід від варварської націстичної окупації у нову неволю. Проф. Микола Чубатий, говорячи на тему „Самостійна Україна історичною конечністю", дав історичне обоснування прав українського народу до самостійної, соборної й демократичної держави. І то від найдавніших часів аж до Акту Злуки з 22. січня 1919 року. Підкреслив, що цей Акт ю тим, що відповідає одиноко справжнім почуванням українських народніх мас, як теж є одиноким леґальним актом, виданим українським народом в часі, коли він мав змогу висказати свою волю свобідно і по демократичному. Щодо советсько-польського спору за границі, заявив, що ту справу український нарід уже давно вирішив, а як хто хоче переконатись, яка є воля населення, так повинна бу-

(Докінчення на стороні 3-тій)

АЛІЯНТИ ВИСАДЖУЮТЬ ВІЙСЬКА ПІД РИМОМ

АЛЖІР. — У суботу, 22. січня, в 2. години ранком, американські й британські війська доконали сензаційного й незвичайно газардного, але на щастя безкоштовного для себе підприняття, бо висадили поважні сили на західне побережжя Італії, зараз під Римом, себто на задах нацистичних військ, що бються з аліянтськими військами далі на полудне. Вони встановили там базу на кілька миль завширшки, не стрінувшися при тому властиво з ніякою опозицією з боку німців, однак цеї опозиції вони сподіваються кожної хвилі.

Перші аліянтське донесення не подали місця операції, зате ворог подав радіом, що війська висаджено між гирлом ріки Тибру й містом Нетуном, що лежить 30 миль від Риму на березі моря. Аліянтське донесення другого дня інвазії говорить, що аліянтські війська всадовившися вже добре на побережжю, посунулися кілька миль у глибину краю, стрічаючися тільки з льокальною й не сильною опозицією ворожої артилерії. Сильніший опір пробувало скавити вороже летництво; коло сотки літаків, вдарило по висаджаючих війська човнах, але ці заходи зведено на ніщо.

Тимчасом аліянтські літаки просто опанували італійське небо. Ще від інвазії Салерна не проявляли вони такої діяльности. Головними ціллями рейдів були залізничі центра довкола Риму, чим вони видно пробували відтяти націстам довіз посилень і воєнних матеріялів для військ, що мають ставити опір аліянтській інвазії.

НАЦІСТИ И ФАШИСТИ ВТІКАЮТЬ З РИМУ.

[illegible] дорогами приходять вісти, що дороги, з Риму на північ завалені втікаючими з Риму фашистівськими й націстичними урядниками. Німецька головна кватира квартирмайстра вже перенеслася до Фльоренції, а військова до Кюзі, 82 милі на північ від Риму. В Римі осталися тільки війська, що мають боронити Риму перед Аліянтами. Телефонічні получення між Римом і північною Італією зірвані. Дипльомати можуть порозумiватися зо своїми урядами тільки через невтральні краї.

З північної Італії приходять до Норвеґії вісти, що там вибухають бурливі народні демонстрації проти націстів. Головно буряться промислові міста. Підчас демонстрацій часто гинуть націстичні офіцири.

Якраз у навечеря аліянтської інвазії націстичні функціонарі в Римі розвели були там справжню кампанію терору. Арештували просто кожного італійця, який міг мати звязок з операцією проти націстичної окупації. Кампанія мала видно на цілі загнати всю опозицію проти націстів у підземелля.

ЗАТОПИЛИ ЯПОНСЬКИЙ КРУЖЛЯК І ТРИ ВЕЛИКІ ПЕРЕВОЗОВІ КОРАБЛІ.

ЛОНДОН. — Британійська субмарина зо „східної фльоти" затопила японський кружляк й три перевозові кораблі воєнної фльоти. За донесенням британійської адміралїції, це був початок діяльности британійської фльоти на Сході.

Кружляк розбито торпедою коло проливу Маляки між Маляєю й Суматрою.

Американський департамент фльоти в Вашинґтоні подав, що самі американські підводні човни затопили ще 12 японських кораблів.

НОВА РОСІЙСЬКА КАМПАНІЯ.

ЛОНДОН. — Червона армія відкрила нову кампанію в околиці Кірішів, 50 миль на полудневий схід від Ленінграду. Війська ґен. Рокосовського посунулися на цілих 40 миль наперед на болотах Припяті. Німці доносять про сильні російські атаки на Криму; московські комунікати про це нічого не говорять.

НІМЦІ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ФРАНЦІЮ ДО ІНВАЗІЇ.

ЛОНДОН. — Вішівське радіо подало, що населення з французького побережжя Середземного моря буде незадовго заставлене евакувати його. Як мотив цеї евакуації подано, що нібито цього треба для захоронни населення.

До Мадриду прийшли вісти про широко розвинені заходи німецької окупаційної влади коло розвою оборонних засобів проти аліянтської інвазії Франції.

„ПРОГРАЛИ ВІЙНУ, ПРОБУЮТЬ ВИГРАТИ МИР"

ЛОНДОН. — Лорд Венситарт, автор багатьох книжок проти Німеччини, виступив тут на зборах „товариства для виграння війни" з новою осторогою проти німців; говорив, що німці вже знають, що вони програли війну, і тому почали кампанію за виграння мира. Вони пробують задурити Аліянтів, що в Німеччині настане незадовго демократія, аби в цей спосіб настроїти Аліянтів прихильно до Німеччини при укладанню мирових умовин.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрім оголошуючий хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Шанси кооперації

З усіх усюдів говорять люди про проблеми повоєнної відбудови. Розглядають, яке значення буде мати в цій відбудові справа поживи, справа мешкання, справа здоровля. Говорять про значення різних верстов і груп: про значення ветеранів, жінок. Говорять наконець про цілі інституції: про рільництво, купецтво, церкву. Видно, що кожна людина шукає найти собі якусь ролю в великій праці по закінченню війни.

У Вашингтоні зібралася оноді одна з таких інтернаціональних конференцій для розгляду ще одного чинника повоєнної відбудови. За стараннями „Кооперативної Ліґи Злучених Держав Америки" зійшлися на конференцію представники 20 чужих держав і радили над ролею кооперації взагалі, а купецької кооперації спеціяльно, в повоєнному світі. До певного ступня ці наради виглядали як поминкові, бо учасники здавали собі добре справу з того, що в більшости европейських країв нині панує німецький вояк і націстичний політик, які розбивають місцеві кооперації як вислів самокидної активности місцевого населення. Зрештою німецька окупаційна влада загорнула все економічне життя під свою контролю, отже що могло лишитися для діяльности кооперацій, навіть якби її окупант дозволив?

Тому й вашингтонські наради не могли узятися до розгляду ролі кооперації по війні, не розглянувши вперед питання; як ці кооперації, вбиті націстами, назад привернути до життя? Всяке інше трактування справи було би наскрізь нереалістичне, чиста дитяча фантазія. Для розвязання цеї трудности, конференція постановила в першу міру віднестися до Допомогової й Регабітаційної Адміністрації Обєднаних Держав (UNRRA) з пропозицією використати в своїй праці кооперацію, а передтим визначити відповідний фонд ("FREEDOM FUND") для відбудови кооперації. Коли це буде зроблено, Комітет Інтернаціональної Кооперацiйної Відбудови при американській Кооперативній Лізі вишле до „ЮНРРА" своїх делеґатів для співпраці.

Співпраця кооперації, а спеціяльно купецької кооперації, в повоєнній відбудові певно не найде відразу широкого признання в Америці, бо ця галузь кооперації не розвинулася високо. Для Европи одначе ця кооперація може мати для повоєнної відбудови кольосальне значіння. Адже Кооперація має величезні кадри вироблених працівників, які знаменито знають потреби й уподобання незаможних кругів громадянства. Націсти могли розвязати товариства, але вони певно не вспіли вибити всіх вправних кооператорів. Було би злочином занедбати цей досвід і готовий матеріял до праці.

До того система кооперації погоджується майже з кожною політичною системою, а спираючися на місцевих людей, не повинна викликати підозріння з боку влади. Інтернаціональна організація краєвих корпорацій повинна би послужити не тільки для поважних економічних ощадностей, але й для захорони деяких кооперативних рухів перед шовіністичними посяганнями збоку деяких державних урядів.

За порозуміння з Советами, а проти їхнього диктату

Реймонд Леслі Бюел, знавець міжнародних конфліктів, обговорює в Ню Йорк Таймс з 21. січня б. р. справу повоєнних відносин, а властиво те, як повинніб ті відносини бути наладнані трьома потугами, себто Злученими Державами, Великою Британією та Советським Союзом.

Як бачимо, то мова іде про дуже важну проблему. Притоку до цього, що це Бюел публично порушив, дала йому Польща, зглядно її спір з Советами за східні границі. А ця справа набрала для Америки особливої ваги ще й тому, що опинилась в руках американського уряду, до якого звернувся польський уряд з предложенням у такий самий спосіб, як і до британського, щоб вони взяли на себе полагодити польсько-советський спір.

Не хочемо входити в детайлі того, що написав Бюел, бо тоді прийшлось би вияснити деякі неясности автора, як у справі „різниці" української культури у Львові та Києві, чи чогось іншого. Зате порушимо те, чому він присвятив власну увагу.

Бюел питає, чи Злучені Держави мають приймати без дискусії усе те, що диктує Сталін. Чи вони мають, наприклад, годитись з тим, що на західноукраїнських землях був переведений Советами справжній „плебісцит", коли на думку Бюела, той плебісцит, що визнавав тільки одних урядових кандидатів, а ніяку іншу лісту, був наскрізь не-демократичним і цілком подібним до того, який переводив Гітлер в Австрії.

Тепер питання: Має американський нарід ось такі речі приймати як доконані факти і вирішені справи тільки тому, що Совети є мілітарним союзником?

Бюел, як виходилоб, не є настроєний ворожо до Советів, а радше прихильно. Але є він теж і прихильником Польщі. Він розуміє добре, що навіть немислимо подумати, щоби могло прийти в часі цеї війни до великого напруження між Злученими Державами і Росією, а не то до зірвання зносин! Війна не може і не сміє їх розлучити. Але, каже Бюел, так буде не тому, що Сталін вважає на американські інтереси чи на американську опінію, але тільки тому, що так поступати є в інтересі Сталіна і Советів. Буде цілком так, як сталося з війною Сталіна з Гітлером. Бо-ж Сталін опинився у тій війні аж тоді, як Гітлер на нього напав, а не тоді, як інші, включно з Англією, кривавились у боротьбі з націстівською агресією і благали всюди допомоги.

Бюел зачіпає теж і советську політику терору. Очевидно, що він знає теж і про польський терор, бож сам згадав свого часу в своїй книжці польську „пацифікацію" та інші переслідування українців та інших не-польських народів у Польщі. Але він робить таку замітку, що є різниця між советським і польським терором.

Тут Бюел стає в обороні Польщі, що ясно пізнати. Але він закидує Советам таке, з чим не можна не годитися. Він підносить, що Совети масово виморджують націоналістичних провідників, себто українських і білоруських. Він каже, що з такою полагодою національних питань Злучені Держави ніяк не можуть погодитись. А якщо Совети настоюють на те, що ці проблеми вже ними вирішені та стали внутрішньою справою Советів, згідно з їхньою конституцією, то це значить, що вони хочуть односторонно рішати, себто диктувати, заставляючи інших цей диктат приймати.

Бюел є тої думки, що Злученим Державам, Англії та Советам треба спільно знайти спосіб, як забезпечитись в Европі, чи деінде, перед новими агресивними війнами. Та, каже він далі, політика советського уряду, що намагається створювати у сусідстві СССР „приязні влади", булаб добра тільки тоді, колиб Совети намагались це осягати приязно, а не натиском своєї сили. Колиб вони погодились з тим, щоб їхніми сусідами були справді вільні й незалежні держави, а не такі, що булиб фактично під їхнім пануванням.

Бюел твердить, що якщо Совети відмовлявься переговорювати з Британією і Америкою в справі советсько-польського граничного спору, то тим самим вони стануть першими, що зломили Московську Деклярацію, якою зобовязали себе до того роду переговорів. А якщо, каже Бюел, вони посадять у Варшаві ще й той маріонетковий польський уряд, який держать у Москві, то це доведе до прірви між Злученими Державами і Великою Британією, які визнають польський уряд на вигнанню, що є у Лондоні. А ця прірва доведе у дальшому да далеко тяжчих консеквенцій, бо не доведе до спільної згоди трьох потуг, як поступити з Німеччиною, як переможемо націзм. Хіба, каже Бюел, що будемо згідні з тим, щоби надалі у „всьому" уступати Советам...

Бюел каже, що дехто думає, що тепер не треба тих справ підносити, бо Совети готові в найкритичнішому моменті залишити дальшу бортьбу з Гітлером. Тут Бюел стоїть при тому, що Совети цього не зроблять тільки тому, що це не є в їхнім інтересі.

Бюел підкреслює, що Злученим Державам треба бути з Росією, тепер і по війні. Тільки треба вже тепер ясно сказати, як має така кооперація виглядати. Американські уступки вважають Совети американською слабістю, а прецінь Злучені Держави, каже Бюел, є сильні: промислово й мілітарно. Треба тільки стояти при своїх ідеях, не даючи себе нікому тероризувати.

Журба жінок за жінки та за їхню повоєнну працю

Багато жінок занятих тепер в таких підприємствах, у яких їх давніше зовсім не було. Це викликує нові проблеми. Жіноче Федеральне Бюро у Вашингтоні звертає увагу, що, наприклад, у корабельних варстатах, є вже тільки жінок, що для них треба окремих жінок-наставниць та дорадниць. Лише жінка може зрозуміти жінку як маму дітей з її потребами; як господиню дому і як зарібницю. Тому бюро просто вимагає від корабельних варстатів окремої дирекгорки для жінок наємниць.

Іншими справами жінок займається у своїм комунікаті бюро департаменту праці нюйорського стейту. Воно займається фінансовими вимогами жінок і приходить до висновку, що жінка, коли живе самостійно, мусить заробити $146 місячно, щоб себе втримати. Коли живе при родині, тоді їй треба 10 відсотків менше, отже $133 у місяць. Бюро звертає увагу, що тепер подорожіло майже все, що потрібне для домашнього або особистого вжитку. І так видатки на харчі впродовж року зросли на одну четвертину; видатки на причепурення волосся, креми до лиця, шминку до уст, пудер і т. п., дрібнички, зросли на 12 з половиною відсотків; на одяг 5.5%, на чинш 3% і т. п. Багато невигоди, а з тим і коштів прийшло з пайкуванням.

Такими проблемами, тільки глядячи на них з далеко вищого горизонту, займалися визначні учасниці й учасники нарад, що зійшлися в четвер 20. січня до салі „Таймс Сквер" під ч. 240 Вест при 44. вулиці в Ню Йорку, щоб поважно передискутувати справу „Економічної майбутности жінок". Це один з чергових мітингів, які скликує жінка власника й видавця газети „Ню Йорк Таймс", пані Артур Гейс Солзберґер для обговорення „Плянів та мрій Америки". На цій нараді була предсідницею панна Марґарет Гикі, голова Жіночого Дорадчого Комітету з Воєнної Комісії Робучої Сили. А в нараді брали участь жінки, знані зо своєї діяльности й розуму в різних ділянках праці й знання. Тому варт хоч у великім скороченню слідкувати за думками, піднесеними на цій нараді.

І так пані Вейлс Летем, директорка жіночих програм „Таймс-у", заявила, що питання майбутньої праці американських жінок заважить на життю міліонів американських громадян і тому це дуже пекуче питання зі становища краю, родини й цілого світу.

Панна Гикі завважала, що одним з найбільших предметів національного маєтку Америки є праця, таланти, вишкіл і професійні спосібности населення, але їх не все можна належно використати через недостачу відповідної економічної політики.

Панна Мері Андерсон, директорка стейтового Жіночого Бюра при департаменті праці, виказує, що тепер в Америці є занятих працею 16 міліонів жінок, а їх число зросте до 17 з половиною міліонів до найближчого липня. Перед війною в 1940 р. було 11 міліонів жінок при праці, а півтретя міліона шукали праці. Отже не можна згодитися з думкою, що всі ті жінки втратять працю після війни. Зате є повна можливість, що 15 міліонів жінок буде занятих працею. Багато вояків верне неспосібними до праці, їх місце займуть жінки, а багато вояків будве вимагати ще й догляду. Отже, якби відправити з роботи тих жінок, що тепер набули вишкіл і фахові знання, то це булаб утрата для краю. Так зроблено після першої війни, а це відбилося на добробуті краю.

Пані Варвик Говарт з департаменту війни виявила таке: Не можна нам бути дефетистами. Нація, що вміє дати заняття всім при воєнним ремеслі, повинна найти працю для кожного і в часі мирової продукції. Підприємці радо затримають при праці жінок, які виказали більшу спосібність, ніж мужчини. Одначе треба бути приготованими й на таке, що багато жінок схоче вернутися до домашнього затишка. Та ті, що остануться при праці, будуть тим більше пожадані і то в найрізноманітніших ділянках праці, а навіть і в бизнесі.

Радіо коментаторка пані Семюл Барло заявилася за переведення краєвої воєнної служби, чого домагається президент Рузвелт. Це потрібне хочби тому, що по шпиталях дуже дається відчувати недостача жіночої обслуги. Отже вона взиває жінок цілої Америки підтримати пропозицію президента.

Пані Дороті Белянка, містоголова Клотинґ Вор, каже, що жінок не можна вважати лише за резерву праці, бо велике число з них вже є занятє. І воно буде рости. З тим прийде теж і вища стопа життєва, а це корисне для цивілізації цілого світу.

Предсідник комітету Дженерел Фуд Корпорейшен, Колбі Честер, заявився за рівну платню для жінок, коли вони роблять таку саму роботу як мужчини, але звертав увагу, що не у всіх ділянках праці жінка може дорівнати мужчині.

Д-р Мері С. Фишер, директорка студій над дітьми при Васар Каледж, звертає увагу на психольогічне наставлення деяких людей, котрі вважають, що над жінками треба милосердитися, як над „слабшим полом". Це шкідливе, бо тоді дійде до поділу жінок на таких, що лише будуть материми і на таких, що лише будуть шукати праці поза домом. В інтересі нації є приспособити жінку до всього, до чого вона надається.

Д-р Ліо Волман, професор економіки в Коломбійському університеті, думає, що число занятих при праці жінок залежатиме від того, в якім напрямку піде економічна політика в поодиноких краях. „Націоналістична міжнародна економія", казав він — „зменшить нагоду до занять" і може викликати безробіття. Він звернув увагу, що теперішний приріст робітників в Америці до 63 міліонів вказує, що це сталося понад сподівання. Нормальний ринок праці в Америці вимагає 58 міліонів занять, а незанятих повинно бути лише 2—3 відсотки.

Найдальше у раціональним поступі пішов співредактор „Таймс-у" Генрі Гезлит, який висловив погляд, що не добре домагатися переведення закона для зрівнання плати мужчин і жінок. Такий закон мав би цю уємну сторону, що на випадок безробіття підприємці повідправлялиб жінок з роботи, а затримали мужчин і тоді ціна на ринку праці зійшлаб до мізерних розмірів.

ОЛ. ЛУГОВИЙ

ЧОРНІ ХМАРИ ІЗЗА ПРИПЯТИ

Історична повість з часів Хмельниччини.

12)

Та в день ще пів лиха. Видно бодай де ступити, видно й захист, коли який по дорозі притрапиться. Тільки як ніч западе, — то вже зовсім біда. Темно, хоч око виколи, слизько... Людина й тварина чалапкають тоді напомацки, ховзаються, спотикаються, падають. А тут ще, як на гріх, кожна нижча гіляка придорожних дерев дає знати, що й вона існує на світі; здається навмисне виросла для того, щоб подорожні на неї натикалися, ранили й дряпали себе. Розмита дощем дорога стає липким чорним тістом. Ступиш у бік, посовгнешся, тай полетів у рів. Вимажешся у чорноземі так, що й рідна мати не впізнає, а обмитись, пересушитись нема де. Села сплять. Коли воно не на шляху, то можна проїхати попри село і його не побачити...

У таку дощову погоду липневого вечера, того самого дня, коли в Річиці пішла на Київ литовська армія, верст за триста від неї тягнулася розмоклим шляхом велика кінна частина. Ледви чалапали мокрі перемучені коні. Вершники похнюплено-сердито передиралися в темноті. Скільки їх було, як завелика переїзджаюча частина, сказати годі: в темряві не видно було ні одного, але гомін йшов гень, на версту або й більше здовж шляху. Бубонять в темряві голоси, пофиркують коні. День далеко скріплять вози...

— До лиха, хоч би люльку закурити... — бубонить зблизька один голос. Замовкає, певно набиває люльку, та по хвилі додає розчаровано: От, тобі раз! Губка перемокла! Щож я тепер буду діяти?... Проклятий жупан... Слава тільки, що його маю, а тече як сито...

— Чомуж ти кармазина панського не вбрав? Не перемок би... — бубнить насмішливий голос по сусідству. — Був чейже на війні!...

— Еге, кармазина!... Думаєш кармазин до козацьких плечей пристане?... Ти ліпше, замісць сміятись, губки дав би... Курити страх хочеться... — сказав перший голосніше.

Губка знайшлася. Замигали іскри, вершник запахкав велику люльку. Коли смоктав, жаріючий тютюн на мент слабо освічував великого носа і довгі вуса. Світляками запахкало більше люлюк то там, то там по довгій кольоні...

Інші вершники розмовляли тихіше. Перепитувались, куди й зачим вони їдуть, тільки ніхто не знав...

— Куди!... Щось певно несподіване трапилося. Розбудилиж нас серед ночи, за півгодини посідлали коней тай поїхали, не простившись навіть з товариством. Другу добу ось, товчемося без відпочинку, верств вже зо двіста проїхали. А куди, — не наша в тому голова... Старшина знає...

— Полковники повинні сказати козакам...

— Це тобі не Запоріжська Січ, що кошовий на всяку дрібницю раду козацьку скликає, викладає мов на лопаті всі свої пляни... У нас не так... Послух рейментарям, а ні, той голову з плеч легко можна згубити через надмірну цікавість...

— А може ми до дому їдемо! — висловлює здогад ще один.

— Дурниця! Тобі певно з жінкою побачитись хочеться!.. — насмішливо говорить другий. — Коли післано нас у тяжку пору з одної війни, то певно щось там в Україні не гаразд... Військо й там потрібне!... Не інакше!...

— Чи не на Литву, або Московщину, часом! — здогадується знов той самий голос.

— Хто то знає?... Може!... Козацтво з усіх боків аж забагато ворогів має!

В тім десь здалеку донеслося виття й гавкіт псів. Вершники замовкли.

— Щось лихе нам виття ворожить... — зніяковіло заговорив перший по хвилі. — Чи це пси, чи вовки?...

— Вовки з ляхами та з жидовою ще торік вивтікали... Звідки тут вовкам взятися?... Пси виють... Певно село, або хутір недалеко — сумнівно озвався, наче сам тому не вірячи, другий.

— Кажуть, що собаки виють коли пожежу чують, або смерть...

— От, не каркай... — невдоволено прикрикнув ще один. — Пси виють тому, що нудяться. І на місяць виють. Задре голову та витягає такі нути, що ніякий школяр не потрапить... А то голву у землю спустить...

— То вже певно комусь на смерть!... Усі так кажуть... — перебиває перший.

Знов замовкли. Коні тьопали далі. Незадовго пітьму прорізали неясні огники у віддалі, хоч хат не було ще помітно. Коні підбадьорилися, зачувши нюхом відпочинок, затьопали швидче. На всі лади озивалися з села пси. Поволі кольона втягувалася у вулицю села. З хат виходили люди високо держучи запалені смоляки, цікаві довідатись хто потривожив їх спокій. По кольоні передавали команду стати. Козаки позлізали з коней, розминали закляклі ноги. З голови кольони знову передано наказ:

— Розміщуватися по скілько влізе в хату! Коней доглянути! На світанку бути готовими до маршу!

Їздцям не треба було про коней нагадувати. По пятьох по десятьох, козацтво розсипалося по подвірях. Швидко розсідлало коней, порозставляло по шопах або й привязавши до огорожи на подвірях; метнулося до господарів за сіном, травою, хто яо мав. А за якийсь час, на здивовання господарів, що поралися з вечерею для козацтва, швидко позасипляло де хто міг. Вулиця опустіла впродовж коротких кільканадцять хвилин. Чоло кольони спинилося перед церквою у другому кінці села, але йтам, так як і в селі швидко розйшлося по обійстях.

В хату пароха зайшло чотирьох козацьких старшин. Господарі ще не спали. Зустріли гостей на рундуці освітленої лучиною[25]) невеликої хати. В хату пропущено першим середнього росту, круглолицого, барчистого мужчину років під пядьдесять, окутаного чорною, грубого сукна киреєю, очевидно старшого команданта кольони. Решта трьох — високий, чорнявий з кавказьким носом мужчина тих же літ, що й перший та двох подібних на себе, певно братів, білявих молодиків з ледво помітними вусами. Господарі, — сивий, з довгим волоссям священик і такаж сива його жінка, — зустріли гостей низькими поклонами.

— Витайте, любі гості, у наших хоромах[26])! Приймемо, чим хата багата...

— Дякуємо, вашій милости, пан отче, й запросини приймаємо. Розмістимося, як Бог послав... — заговорив той, старший... — Чи раді, нам, чи ні, а гостей приймайте...

(Дальше буде).

---

[25]) Лучина — сухі смоляні скипки, ще й досі вживаються для освітлення в лістистих околицях на Волині й Поліссі.

[26]) Давне слово, значить в обійстю, домі.

ТІ, ЩО ПРАЦЕЮ ДЛЯ У. Н. СОЮЗУ ВШАНОВУЮТЬ ЙОГО ЗОЛОТИЙ ЮВИЛЕЙ

Ювилейна кампанія за приеднування нових членів з нагоди Золотого Ювилею У. Н. Союзу почалась 1. листопаду 1943 року. Отже понижче подаємо названа організаторів і число членів приеднаних ними в поодиноких відділах за час від 1. листопаду до 31. грудня 1943 року.

Щодо постійних організаторів, то поданий тут виказ не обнимає цього числа членів, яке ці орґанізатори сами приєднали, одначе ці члени, що були приеднані постійними орґанізаторами разом з іншими урядниками чи членами, є тут зачислені. Загальне число членів, що їх приеднають постійні орґанізатори, а також імена цих орґанізаторів, будуть подані при закінченні ювилейної кампанії.

Від.	Місцевість	Орґанізатор	Повнолітні члени	Діти	Разом
3.	Елизабет, Н. Дж.	Михайло Сухорський	1		1
5.	Асторія, Н. Й.	Григорій Василик		1	1
7.	Мекеду, Па.	Дмитро Капітула		1	1
20.	Гемтремк, Міш.	Іван Чайковський	1		1
20.	Гемтремк, Міш.	Іван Крупка		1	1
23.	Дерби, Конн.	Іван Бінковський	1		1
24.	Ренкін, Па.	Микола Щур	1		1
30.	Бресло, Па.	Михайло Філіпс	1		1
36.	Рочестер, Н. Й.	Анна Стрілець	1		1
36.	Рочестер, Н. Й.	Явдохія Ґерула	1		1
38.	Оборн, Н. Й.	Василь Нусь і А. Маланчук		2	2
39.	Сиракюз, Н. Й.	Віктор Осухівський		3	3
39.	Сиракюз, Н. Й.	Антін Яворський і А. Маланчук	4		4
49.	Торонто, Канада	Григорій Богонюк		1	1
55.	Кортис Бей, Мд.	Александер Шанковський		3	3
57.	Когоз, Н. Й.	Гр. Недельський	1	1	2
58.	Ютіка, Н. Й.	Іван Гербовий		1	1
61.	Лейтроб, Па.	Антін Скубяк	1		1
70.	Джерзі Сити, Н. Дж.	Вол. Кушнір	2		2
75.	Дітройт, Міш.	Михайло Присташ	1	2	3
84.	Савтпорт, Конн.	Петро Дудко		5	5
86.	Олифант, Па.	Павло Саламаха		2	2
90.	Сентралія, Па.	Іван Лупацій	1	1	2
94.	Гемтремк, Міш.	Вол. Крушельницький	1	3	4
94.	Гемтремк, Міш.	Мирон Касій	1	1	2
98.	Шенандоа, Па.	Іван Чорний	1	1	2
106.	Шікаго, Ілл.	Григорій Дацьків	4		4
109.	Бентлійвіл, Па.	Петро Василик		2	2
120.	Аліквіпа, Па.	Іван Манастирський	2	5	7
121.	Ром, Н. Й.	Олекса Ґадз	1	4	5
127.	Бофало, Н. Й.	Ілько Була		1	1
130.	Ню Йорк, Н. Й.	Михайло Коваль	4		4
142.	Елизабет, Н. Дж.	Петро Остапчук	2	3	5
147.	Алентавн, Па.	Іван Федорак		1	1
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Михайло Чумер	1	5	6
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Іван Петренка	1		1
155.	Перт Амбой, Н. Дж.	Василь Дригинич		1	1
156.	Честер, Па.	Вол. Ковальчук	3	1	4
157.	Вілкс Берій, Па.	Іван Зварич		1	1
170.	Джерзі Сити, Н. Дж.	Тео. Наконечний	1	1	2
173.	Вілмінґтон, Дел.	Стефан Фіґун	2		2
174.	Аксфорд, Н. Дж.	Андрій Савран		1	1
200.	Озон Парк, Н. Й.	Василь Воргуль і В. Загаєвич		2	2
204.	Ню Йорк, Н. Й.	Микола Близнак	11	13	24
206.	Вунсакет, Р. Ай.	Іван Кокольський		1	1
210.	Бронкс, Н. Й.	Вол. Франко і В. Загаєвич	1		1
213.	Бейон, Н. Дж.	Юрій Бойко		2	2
217.	Рачестер, Н. Й.	Андрій Іванів	2		2
217.	Рачестер, Н. Й.	Конст. Шевчук і А. Маланчук	3	2	5
221.	Шікаґо, Ілл.	Тарас Шпікула		4	4
221.	Шікаґо, Ілл.	Ксеня Плетяк		1	1
222.	Вілкс Берій, Па.	Лука Худоба		2	2
230.	Йонгставн, Огайо	Іван Павловський	1	2	3
238.	Бостон, Масс.	Мик. Давискиба	2	5	7
252.	Шікаґо, Ілл.	Дмитро Дякун		1	1
259.	Шікаґо, Ілл.	Іван Побуцький		2	2
261.	Вілямставн, Н. Дж.	Марія Ґульда		2	2
262.	Ансонія, Конн.	Олена Придун		4	4
268.	Френкфорд, Па.	Гавриїл Михалюк	1		1
271.	Елмайра, Н. Й.	Григорій Левуш		1	1
271.	Елмайра, Н. Й.	Софія Конасевич	1		1
271.	Елмайра, Н. Й.	Вол. Шабатура	1		1
276.	Ембрідж, Па.	Юліян Монастирський		1	1
277.	Гартфорд, Конн.	Павло Курко		3	3
281.	Бейон, Н. Дж.	Лев Бачинський		1	1
283.	Оборн, Н. Й.	Тео. Олійник і А. Маланчук	1	7	8
286.	Д ерзі Сити, Н. Дж.	Теодор Закaнич	2	1	3
288.	Бетлегем, Па.	Юрій Заґвоцький	1		1
292.	Дітройт, Міш.	Вол. Дідик	1	1	2
292.	Дітройт, Міш.	Анастазія Мех	1	1	2
296.	Ню Кенсінґтон, Па.	Михайло Земледух		2	2
301.	Шікаґо, Ілл.	Михайло Чорний	1		1
304.	Бофало, Н. Й.	Семко Ваврів		1	1
316.	Рочестер, Н. Й.	Василь Іванців	1	2	3
316.	Рочестер, Н. Й.	В. Іванців і А. Маланчук	2	9	11
317.	Сиракюз, Н. Й.	Михайло Дидик	1		1
317.	Сиракюз, Н. Й.	М. Дидик і А. Маланчук	3	3	6
336.	Клівленд, Огайо	Григорій Кісіль		1	1
341.	Віндзор, Канада	Олекса Червак	1		1
343.	Рочестер, Н. Й.	Стела Андерсон		1	1
343.	Рочестер, Н. Й.	Розалія Базів		1	1
343.	Рочестер, Н. Й.	Анна Задорецька і А. Маланчук	4	1	5
343.	Рочестер, Н. Й.	Конст. Шевчук і А. Маланчук	3		3
343.	Рочестер, Н. Й.	Стела Секель і А. Маланчук		1	1
343.	Рочестер, Н. Й.	Катерина Сипян і А. Маланчук		1	1
348.	Йонґставн, Огайо	Марія Періґ		2	2
350.	Стамфорд, Конн.	Павло Вальчук	1		1
350.	Стамфорд, Конн.	Повло Луків	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Петро Кучма	8	7	15
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Галичин	9	5	14
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Сем Сікора	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Ксеня Ґуральна	1		1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Іван Галичин і Петро Кучма		4	4
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Петро Кучма і В. Загаєвич	4	4	8
361.	Ню Йорк, Н. Й.	Евгенія Квочко і В. Загаєвич		1	1
361.	Ню Йорк, Н. Й.	П. Кучма, І. Галичин і В. Загаєвич		2	2
364.	Клівленд, Огайо	Іван Сподар	1		1
367.	Рочестер, Н. Й.	М. Сорохтей, П. Ліско і Р. Дмитрів	1	3	4
367.	Рочестер, Н. Й.	Юрій Лилак і А. Маланчук	1		1
369.	Палмертон, Па.	Михайло Куба	1		1
370.	Ню Гейвен, Конн.	Михайло Сампара		1	1
372.	Плейнфілд, Н. Дж.	Йосиф Ярема		1	1
403.	Олифант, Па.	Іван Піш		1	1
413.	Ірвінґтон, Н. Дж.	Юлія Юревич	2		2
413.	Ірвінґтон, Н. Дж.	Анна Лущан		1	1
413.	Ірвінґтон, Н. Дж.	Юлія Юревич і В. Загаєвич	1		1
414.	Ню Гейвен, Конн.	Олена Брезіцька й А. Маланчук		1	1
421.	Томастон, Конн.	Пилип Чесник і А. Маланчук		1	1
426.	Сентралія, Па.	Мирослав Комарніцький і Г. Кропніцький	1	1	2
427.	Ст. Кетеренс, Канада	Пилип Цибуляк	1		1
433.	Бебелон, Н. Й.	Теодор Грицей	1		1
441.	Форт Вілям, Канада	Степан Боровець	2	1	3
441.	Форт Вілям, Канада	Іван Лилик	1		1
441.	Форт Вілям, Канада	Михайло Лисий	1		1
443.	Руен, Канада	Андрій Гренюк	1		1
448.	Олифант, Па.	Іван Фалат	1		1
458.	Гемілтон, Канада	Михайло Сенюк	1	2	3
461.	Кровленд, Канада	Юрій Димидюк	1	2	3
469.	Торонто, Канада	Іван Партика і Іван Косар	2		2
473.	Монтріол, Канада	Осип Чайківський		1	1
476.	Годсон, Н. Й.	Марія Романчук	1		1

Заввага: Повище є проголошені тільки ці нові члени, за яких були прислані до головної канцелярії організаторські карточки. Тому просимо набудуче присилати завжди з кожною членською аплікацією організаторську карточку, підписану даним організатором. Ці члени, за яких досі карточки не були прислані, будуть проголошені в наступному списі нових членів, якщо, очевидно, потрібні карточки будуть надіслані.

БУТИ ЧЛЕНОМ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЗНАЧИТЬ, НАЛЕЖАТИ ДО ТАКОЇ ЗАПОМОГОВОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ, ЩО ПОБУДОВАНА НА ПЕВНИХ, ТРІВКИХ І СОЛІДНИХ ОСНОВАХ.

ти дана цьому населенню можливість висказати ось ту волю. Д-р Лонгин Цегельський, говорячи про Военно-Допомоговий Фонд, представив образ повоєнної нужди, якої зазнав український нарід по минулій війні, як теж вавів факти, по яких уже тепер видно, що соціяльна революція та національна боротьба теперішнього часу викине масу українських збігців, які треба буде ратувати від смерти і нужди вже тому, що між ними будуть найкращі й найвизначніші сили українського народу. Д-р Лука Мишуга, говорячи на тему „Вільна Україна — перемога демократії", підкреслив, що американська свобода є найбільшою цінністю, яку тут маємо. Казав, що американська демократія, що ту свободу збудувала та її охороняє, завжди відчувала, що вона є не тільки скарбом Америки, але теж і найкращою надією для цілого світа. Згадав за ідеї Вилсона, розширені президентом Фреклином Д. Рузвелтом, та американську традицію: стояти по боці тих, що терплять від деспотів. Вільна і Самостійна Україна, казав докладчик, це перемога тих свобід, про які говорив през. Рузвелт у своїм посланню до американського конґресу. Це перемога демократії; або простіше: перемога принципів звичайної приличности і людскости.

По рефератах відбулась довга і дуже оживлена дискусія, в якій забирало голос велике число делеґаток і делеґатів.

ВИБІР ЕКЗЕКУТИВИ І ЧЛЕНІВ У. К. КОМІТЕТУ.

Від імені комісії матки предложив спис кандидатів до нового уряду о. Білинський. Пропозиції були приняті з малими доповненнями. Вислід був такий:

Степан Шумейко — голова. Заступники голови: адв. Іван Панчук, д-р Володимир Ґалан, аВсиль Шабатура і Олена Штогрин. Секретарі: Степан Курлак — рекордовий, Богдан Катамай — фінансовий. Касієр: Дмитро Галичин. Контрольна Комісія: Іван Іванчук, Марія Демидчук і Михайло Дуткевич. Члени Українського Конґресового Комітету: о. Білинський, о. д-р Федаш, В. Довгань, о. Білонь, о. Пипюк, проф. Чубатий, д-р Цегельський, Клявдія Олесницька, Запорожець, Маланчук, о. Кість, проф. Грановський, Чемний, Ґеновефа Зепко, Катерина Хомяк, д-р Мишуга.

ДИСКУСІЯ НА РЕЗОЛЮЦІЯМИ.

Адв. І. Панчук представив від імені резолюційної комісії цілий ряд резолюцій у звязку з виголошеними відчитами, як і звітами. Найдовше часу забрала дискусія в справі резолюції, яка обіймає українську справу. Були різні запити, вияснення та додатки, змагаючі до того, щоби резолюція була коротка і дуже ясна, обіймаюча цілу Україну. Задля пізної пори поручено резолюційній комісії виправити її якнайскорше в такий спосіб, як були пороблені завваги.

Конґрес закінчено біля години семої вечером підспіванням українського національного гимну.

БЕНКЕТ В ДОМІ УКРАЇНСЬКИХ ГОРОЖАН.

Кілька сот осіб зібралось на святочну вечеру до Дому Українських Горожан, 847 Норт Френклин вулиця. Були майже всі учасники і учасниці конґресу та гості, що прибули на конґрес. Святочною частиною проводив д-р Павло Дубас, що переплітав серіозні завваги жартами, особливо, коли говорив про тих, що намагались перешкодити відбуттю конґресу, а теж представляв дальших бесідників. Між ними були два учасники Свята Злуки з 22. січня 1919 р., а це о. П. Корсуновський та д-р Л. Цегельський, що пригадуючи собі ці незабутні хвилі передали їх слухачам, між якими було поважне число молоді. Пані Олена Лотоцька, голова Союзу Українок Америки, повитала ще зокрема численно зібране жіноцтво, взиваючи його до посилення праці.

НЕДІЛЬНІ НАРАДИ.

В неділю делеґати були на церковних відправах у наших церквах, а в годині 1-шій відбулись наради нового уряду У. К. Комітету, на яких уложено пляни найближчої праці. Призначено пані Клявдії Олесницькій, як відпоручниці Конґресового Комітету зорґанізувати Комітет для скоординовання цілої акції в користь А. Ч. Хреста з тим, щоби запросити до цього Комітету представниць усіх жіночих орґанізацій. З інших рішень згадаємо за такі: Ухвалено приступити негайно до видавання журналу англійською мовою, як тільки будуть на це фонди. Рішено теж взятися негайно за підготовку матеріялів про українську справу, що мали би бути предложені Мировій Конференції.

СВЯТОЧНИЙ КОНЦЕРТ.

Простора галя Горожанського Клюбу була виповнена так, що не стало місця, як прибули делеґати Другого Конґресу і гості, щоб пошанувати память про День 22. Січня 1919 року. Вступне слово виголосив адв. Роман Смук з Шікаґо. Святочну промову про значіння Свята мав п. Богдан Катамай. Цілим святом проводив п. Степан Марусевич, що був диригентом Катедрального Хору, що прикрасив свято народними піснями і колядками та щедрівками. Ті останні співав хор з цілою публикою, що робило надзвичайно гарне враження. Д-р В. Ґалан взивав делеґатів, зібраних і ціле наше громадянство до якнайсильнішого попертя Чертвертої Военної Позички. Прекрасно деклямувала і співала п-нна Люба Ковальська, як теж і п-нна Марія Полиняк, що відспівала ще й арії з опер. Ціле свято випало дуже торжественно і було закінченням Другого Конґресу Американців Українського Роду.

Що писала "Свобода" тому 30 років?

22. січня 1914.

ҐРОТЕСТИ АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ ПРОТИ АНТИЕМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНОПРОЄКТУ

Комісія для справ іміґрації конґресу рішила подавляючою більшістю голосів зарекомендувати до приняття в палаті репрезентантів іміґраційний бил Бурнета. Колиб цей законопроєкт перейшов, то вступ для неграмотних іміґрантів був би заборонений. Тому чужомовні орґанізації висилають проти цього протести на руки своїх конґресменів. Відповідні протести вислав теж і наш У. Н. Союз і „Свобода" в імени нашого народу. У відповідь прийшло письмо на руки фін. секретаря У. Н. Союзу С. Ядловського, в якому сказано: „...Вашу телеґраму з протестами я отримав 15. січня. У відповідь заявляю Вам, що цю справу я всесторонно передумаю і буду поборювати згаданий бил як у моїй промові так і при голосуванню. Щире Вам прихильний, конґресмен Дж. Гемил."

„ДО УКРАЇНСЬКИХ ПОСЛІВ".

„До українських послів віденського парляменту й галицького сойму". Під таким наголовком отримав клюб українських послів у Галичині від українців з Катеринославщини (189 підписів) листа з такою заявою: „Панове Посли! Вам судилося стати за оборону прав української людности вчасі трудної політичної кризи, коли кожний необережний вчинок може загальмувати справу. З великим моральним вдовіллям ми, російські українці, дивимося на Вашу завзяту боротьбу з давним ворогом, сильним числом та орґанізацією, матеріяльними засобами і впливами. Ми радіємо духом, бачучи, як бадьоро несете Ви свій прапор, поставивши ціль, зробити українську націю рівною серед рівних. Голосно витаємо Вас у хвилину розбурханого українського моря. Розбивайте ті скелі, що заступають нам світ!"

ЩО ВАРТА У. Н. СОЮЗ В АМЕРИЦІ?

З днем 1. січня 1914. числив У. Н. Союз 23,064 членів. За 20 літ діяльности виплатив У. Н. С. $1,050,409.28 посмертного. Маєток У. Н. С. виносить у всіх пятьох фондах $165,913.53

Імя України, „українські" ґенерали, „українська" армія

Під таким наголовком помістив канадійський „Український Голос" з 19. січня б. р. передовицю, з якої подаємо наступне:

„Щоденна преса в Винніпеґу, Едмонтоні, чи Ріджайні подає вісти такого роду: „Перша українська армія посувається непереможно з Новгорода Волинського на Рівне", а „Друга українська армія, посуваючись на полудне від Кіровограду, старається відтяти відворот німцям, що задержалися в коліні Дніпра коло Запоріжжа".

„Читає це неодин урkaїнець в Канаді і душа йому росте. Не тому якраз росте, що німцям приходить, очевидно, остання година на Україні, як тому, що мова про першу та другу **українську** армію. Не про російську армію, не про совєтську і не про червону, але таки про українську. Але не одного часом таки бентежить факт, коли спостереже що командантом першої української армії являється ґенерал Николай Ватутін, а командантом другої української армії являється ґенерал Іван Конєв. Ватунін і Конєв — якось то воно не по українськи звучить і це трохи ніяково після давніших згадок про ґенералів, а навіть маршалів з українськими іменами — Тимошенка, Малиновського, Єременка, Кириченка, Москаленка. Як би то воно краще звучало: „Перша українська армія під проводом маршала Тимошенка і друга українська армія під проводом ґенерала Малиновського". Одначе в тіни нині ґенерали з українськими іменами, а усі проміні ясного соньця Москви звернені на Ватутіна та Конєва і то саме тоді, як вони командують, що називається, українськими арміями.

„Ба, та чи це українські армії? Бо не все називають їх українськими навіть тутешні щоденні часописи. Вони називають їх українськими немов би тільки тоді, як забудуться. Далеко частіше описують їх словами: „Перша армія на Україні" і „Друга армія на Україні". Але „армія на Україні" і „українська армія" — це не одно і те саме. На Україні може бути не тільки українська армія, але й російська армія і польська армія і німецька армія. І навпаки українська армія може називатися українською, хоч би й була далеко від України, а, скажім, десь у Фінляндії, або Манчурії, або в Ірані, не конче на Україні.

„Як в дійсности справа мається, можна довідатися аж з урядових совєтських комунікатів про події на боєвім фронті. Настільки маємо спромогу дослідити, то ці комунікати подає систематично тільки один часопис на американськім континенті, Ню Йорк Таймс. Але ці комунікати не говорять ні про „українську армію", ані про „армію на Україні", тільки про „війська першого фронту на Україні" і „війська другого фронту на Україні", або може „війська першого українського фронту", або „війська другого українського фронту" — по англійськи "the troops of the first (or second) Ukraine front". Одначе це не означає ні першої, ні другої української армії. Це так само не означає української армії, як слово „італійський фронт", на котрім тепер бються канадійські, американські й британські війська, не означає, що бються там італійці, або як слово „африканський фронт", на котрім недавно боролися з одного боку німці, а з другого боку британці, не означало, що там билися африканці.

„Іншими словами, хоч є боєвий фронт на Україні, один і другий, а може й третій, і хоч на тих фронтах є армії, і хоч не є виключене, що в тих арміях є більше або менше число українців, то ні першої, ні другої української армії там **нема.**

„В дійсности з того, що оповідають, або пишуть про відносини в совєтській армії люди, які мають інформації з першої руки, то не тільки якоїсь української армії нема в Совєтськім Союзі, але й нема одного країнського полку. Під тим зглядом справа в Совєтськім Союзі стоїть далеко поганіше, як стояла за царської Росії. В царській Росії, де не було навіть мови про права поодиноких народів, з яких Росія складалася, бралося на увагу бодай ґеографічні перепони при орґанізації армії і коли бралося рекрутів з України, то з них творено цілі полки, а то й армії. В Росії було менше-більше подібно, як і в Австрії, а люди, що служили в австрійській армії, найліпші свідки на те, що бодай полки піхоти творилися там з людей з одних і тих самих околиць і можна було говорити про полк коломийський, тернопільський, бережанський то що. В Совєтськім Союзі не те. Політика Сталіна є, щоби де, як де, а в армії спеціяльно, — народи мішати. В Росії є яких 160 народностей і хитрий Сталін, котрий сам колись старався Росію розвалити, найкраще це розуміє, яка загроза для Росіл булаб в тім, як би позволити кожному з тих народів орґанізувати свою, бодай менше-більше окрему, армію. Правдивих росіян, москалів, є в Совєтськім Союзі заледви половина, отже Сталін старається, аби в кожнім полку що найменше половина вояків була російської народности, або таких других народностей, що про свою власну державу не думають. Таким робом не тільки нема в Совєтськім Союзі ані одного українського полку (а не то армії!), але й нема ані одного полку, де українці булиб вбільшости.

„Є українці в совєтській армії, Є там міліони українців, не тисячі, або десятки тисяч. Служать в совєтській армії навіть сотки тисяч галичан-українців, бо коли совєтська армія відступала з Галичини в 1941 р., то забрала з собою всіх молодих українських хлопців, яких тільки могла зловити. Отже як є в совєтській армії міліони українців, то було би чудово, як би не було в ній також тисяч, чи й соток тисяч підстаршин і старшин. Були й перед війною. Деякі були ще й від революції і громадянської війни. Совєтській владі вони служили вірно (бо українці вміють служити), вчилися, переходили іспити і дослужилися навіть ґенеральних чинів. Одним з таких був Тимошенко. Та про українство Тимошенка тільки всього й знаємо, що його прізвище. Одначе і в царських часах в армії, адміністрації і навіть в російській літературі здобували передові місця люди з українськими назвищами. В російсько-нипонській війні в 1904 р. велику ролю відгравав російський ґенерал Кондратенко. В російській літературі передове місце займав Короленко, в музиці Чайковський. Деякі українці в російській адміністрації були найсильнішими підпорами цaрату. Цей самий тип українців так само служить тепер вірно новому цареві — Сталінові. Одначе як за царських часів це не давало нікому з українців причини попадати в телячий восторг, так не дає воно причини попадати в телячиї восторг і за відновленого царату Сталіна. Українські імена між Сталіновими ґенералами нічого більше не свідчать про Сталіна, як українсвькі імена між царськими достойниками і ґенералами не свідчили про українські симпатії царів.

„Одна є різниця між тим, що було за царів і що є за Сталіна. За царів імя України було заборонене. Нині воно не заборонене. Та не є воно незаборонене тому, що Сталін за це постарався. Імя України і признання існування українського народу в світі — це одинокі здобутки революції з 1917 року, яких російська реакція під проводом Сталіна досі не вспіла в українського народу відобрати".

ЖЕРТВИ НА ПРАЦЮ УКРАЇНСЬКОГО КОНҐРЕСОВОГО КОМІТЕТУ

На цілі Конґресового Комітету переслали: Іван Бурин з Форествіл, Конн. $25 як жертву від відділу 390 У. Н. Союзу; д-р Г. Г. Скеґар $25 як жертву від Українсько-Американського Клюбу з Лос Анджелес, Каліф.; д-р М. Сіменович з Шікаґа, Ілл. $10; І. Опар з Дженет, Па. $5 як жертву від. 89 Провидіння; І. Кравець з Жірард, О. $2; о. Н. Левицький з Філядельфії, Па. $1; Г. Яськів з Пасейку, Н. Дж. $11 як жертву наступних членів відділу 182 У. Н. Союзу: В. Комар і О. Березівський по $2, а по $1: І. Славич, І. Ладичко, Г. Яськів, О. Боднарчук, стар. і О. Боднарчук, молод., І. Романчук, М. Філь.

З МУЗИКИ

КОНЦЕРТ ОЛЬГИ ЛЕПКОВОЇ.

Недільний концерт п. Ольги Лепкової, який відбувся у гарній, акустичній салі Таймс Гол (до речі: це була перша українська імпреза у цій салі) зібрав поважне число публики, як своєї, так і чужої, яка дуже тепло приймала концертантку впродовж цілого вечора. Коли згадати й про множество квітів, які вручено п. Лепковій, то це все свідчить про симпатії і приятелів, які вона здобула підчас свого кількалітнього побуту в Америці.

П. Лепкову знаю вже довше десяти літ і впродовж цього часу мов я нагоду слідкувати за майже кожним кроком в її артистичній карієрі, відколи я її помагав ставити перші кроки на оперовій сцені, так і на концертовій естраді. Згадую це, щоби звернути увагу на великий поступ, який п. Лепкова зробила від свого першого цілo-вечорового концерту в салі Музичного Товариства ім. Лисенка у Львові в р. 1936-тім, до свого останнього концерту у Таймс Гол в Ню Йорку. Підчеркую це з признанням, бо знаю багато артистів і багато випадків, коли весь розвій даної одиниці кінчився з першим виступом. Поступ зроблений п. Лепковою є такий, що дає добрі надії на ще кращий у майбутті.

Співала п. Лепкова в свому концерті добре, дуже добре. Голос звучав чисто, звінко й повно. На цьому концерті я мав нагоду зайвий раз потвердити свій давний й постійний осуд: про голос п. Лепкової що йдучи від „ре" в низ, він чимраз кращий і приємніший. Тому шкода, що н. пр. арію Меєрбера концертантка не кінчила на низькому „фа дієс" (=„ф шарп"), використовуючи гарний мельодійний підхід до цеї ноти, що далоби їй нагоду вжити низькі, грудні звуки — на мою думку, її найкращі. Але, незважаючи на це, все, що п. Лепкова співала було з вокальної сторони без закиду.

Програма концерту була підібрана вміло й цікаво. Були оперові арії, пісні чужих авторів, сучасних американських композиторів й пісні — народні й ненародні — сучасних українських музик. Найбільш вдале було виконання пісні Реґера, арії Поліни з опери „Пікова дама" Чайковського та „Гуцульської колисанки" Рудницького. Але й бравурний Ґопак Мусорґського, і патетична пісня Гаґемана і інші були віддані гарно й настроєво. Тому й недивниця, що успіх п. Лепкової був справжній, щирий й заслужений.

Бажаємо її ще кращого в усіх її дальших артистичних починаннях. Щасть Боже! А усім нашим громадянам, організаціям, парохіям і т. д. звертаємо увагу, щоби при влаштуванні концертів памятали про того роду професійні співучі сили, якою є п. Ольга Лепкова.

Антін Рудницький.

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Ню Йорк. — В звіті жертводавців на Американський Воєнний Фонд, що був оголошений в числі „Свободи" з 13. січня б. р., має бути так: Товариство „Українська Жіноча Поміч", в Америці. Збирала пані М. Марусевич. З каси $12; С. Ковбаснюк $5. Датки по одному долярови $23. Разом $40.

Франц Коковський.

ГРИЦЕВА СМЕРТЬ*)

I.

Уже цілий день умирає Гриць, а кінця тому немає. Із самого ранку ніби все скінчилося, старий Гриць запричатився й попрощався з хатніми, коло полудня навіть і духа вже був спустив, а тут баби завернули його. Як зачали йойкати та плакати, стара Грициха як почала рвати волосся з голови, а дівки та діти молити та побиватися, Гриць із дороги завернувся. Відчинив примкнені вже повіки, відітхнув голосно, ніби щось важке йому з грудей вступилося, та подивився по хаті. Приглядався, ніби бачив щось нове, невідоме йому, цікаве. Скривився на голосіння жінок. Настирливе хлипання дітей надокучило йому. Махнув рукою, щоб усі пішли собі з хати.

Пішли, лишилася тільки Грициха та десь у кутку присів тихенько найменший синок шостиліток, Васько. Мізинець. Грициха втирала рукавом сльози та дивилася трохи з острахом, а трохи недовірливо на Гриця. Не хотілося їй вірити, що вона свого газду[1] відплакала: дивилася, чи знову не кінчиться.

А малий Васько зо свойого кутика витріщував сині оченятка на батька, не спускав його з очей. Ще перед хвилиною чув, що він уже мерлець, а ось він лежить у постелі та пильно очима по хаті водить. Ба, навіть руками махає! І ніяк не може собі Васько пригадати, воно було, коли батько вмирали. Хотів добре приглянутися, — цеж річ важлива, не кожному вмирає батько, а тут мати й дівки йому заступили, нічого не бачив.

Малому все таке трапиться! Старші хотілиб усе для себе, а малому нічого! І таке було, відколи Васько запамятав. Чи в святки, чи на кермаш[2], Васько все був останній! А коли часом попробував був пропхатися, не обійшлося, щоб ляпаса не дістав.

— Ти ще малий! — чув усе.

— А як малий, то хіба що? Не треба йому всього знати? І він же колись великий виросте!

Роєм снулися такі думки по Васьковій голові.

А тимчасом Грициха припадала коло Гриця.

— Газдо мій премилений, не гмирай[3], фантою[4] мене з дрібними дітьми не зохабляй[5]!

Якісь іскорки заграли в Грицевих очах. Ніби хотів щось ісказати, та тільки губами шевелив.

— З діточками, з дрібненькими, на боскому світі! — побивалася Грициха. — Што ж я буду робити, што подівати?

Гриць махнув тільки легко безсилою рукою. Ніби муху відганяв від себе. А Грициха не відступала.

— Йой, газдоньку мій, — гварить[6] — го мні[7] нихто не пристане про діти[8], про дрібні, што ж я буду робити?

Грицеві кінчиться терпець, йому навіть полегшало від цього бабського голосіння.

— Гей, — стогне, — не знаєш што будеш робити? Тото, што й люди!

— Брез[9] газди? — гарячиться Грициха.

— Ба!

Ще трохи, а пічнеться сварка... Але Грициху кличуть діти. Час не стоїть, треба братися до роботи, — підгортати ґрулі[10], бо вже дуже заросли. Грициха йде, тільки Васькові приказує пильнувати батька. Час не стоїть, а там, на подвірї вже дівки нетерпляче чекають.

II.

В хаті втихло. Чути тільки хрипливий, переривний віддих Гриця та бреньків мух, що рояем крутяться над його головою. І тільки дві парі очей дивиться на себе вперто.

Гриць і Васько.

Очі старого вилиняли на сонці, при важкій праці. Їх затьмарив біль, що люто причепився Грицевих грудей, вівся в їхню глибину, не дає себе нічим заспокоїти. І ніби грається з Грицем. То стисне, зчавить так, що й віддиху не можна зловити, то втишиться, ніби десь пропав, і тільки часами легенько відзивається. Ніби павук, що грається прядивом на своїй сітці, пробує, чи вона здержить. А там знову ухопить із усієї сили, зчавить, випиває останню каплю життя. Очі старому заходять імлою... може... може вже кінець.

А з куточка зорить друга пара очей. Сині-сині, як волошки, такі й у Гриця колись були. А такі ненаситно цікаві, що, здається, хотілиб проглянути наскрізь Гриця, подивитися, що діється там, у його нутрі.

— Неню[11]! — несеться тихий шепіт із куточка.

Тихо, а за хвилину знову:

— Неню!

— Што?

— Ви ще живі?

І знову мовчанка. Вже навіть не мовчанка, а тиша. Вже навіть і мухам остогидло гратися над Грицевою головою, вже навіть біль у Грицевих грудях притих, ніби сам змучився. І тільки промінь сонця сверлить крізь затьмарене віконце, простягся тихенько крізь темінь хати, скрадається на постіль, заглядає в замрячені Грицеві очі. Але й він не знаходить для себе нічого цікавого в хаті. Легенько пересовується по сивій голові Гриця, корчиться й тікає...

А потім тихий шепіт:

— Ваську...

Хлопчина стрепенувся. Може вже? Підбіг до постелі.

— Ваську, дай капку водиці...

Набрав води з відра, притримав знеможену батькову голову, напоїв. А потім:

— Неню, як будете кінчитися, скажіть!

— Нашто?

— Хочу видіти...

— Добре...

І знову глуха мовчанка. Васько вернувся в свій куток, сидить та чекає. Вже й ждати йому остогидло! Поволі-поволі повіки зачинають йому клеїтися, головка схиляється на груди, Васько засипляе...

Поволі зачинають також примикатися повіки й у Гриця. Тільки не так легко, як у Васька. Очі ще хотілиб дивитися на Божий світ, та щось холодне налягає на голову, силою пригнічує повіки. Гриць не дається. Щосили розплющує притиснені повіки, ще хвильку-хвилиночку... але даремно...

Очі заходять більмом, повіки западають і тільки одне око трохи відхилене, ніби за кимось заглядає... Груди підносяться важко й опадають долі, пальці рук ніби чогось шукають на постелі, рот розкривається, ніби ще в останнє хоче щось крикнути, й так застигає...

Гриць скінчився...

*) Франц Коковський народився 1885 р. в Бережанах, де закінчив народню школу й ґімназію. Університетські студії проходив у Грацу, потім у Львові; але закінчив їх у Чернівцях, бо за участь в університетських демонстраціях 1907 р. змушений був покинути Львів. На початку студіював клясичну фільольоґію, пізніш перейшов на право. З 1912 р. працює як помічник адвоката, від 1923 р. як адвокат, а в 1924 р. як судця. Року 1907-го випустив у Львові збірку поезій: „Сердечні струни", а 1909-го в Чернівцях „Настрої". Випустив дві збірки оповідань: „Вчорашні дні" 1931 р. і „Людська вдячність" 1934 р. Багато писав для дітей. Добрий знавець Лемківщини.

Пояснення лемківських слів до новелі Фр. Коковського: Ґазда[1] — господар, хазяїн. Кермаш[2] — храмове свято. Не гмирай[3] — не вмирай. Фантою[4] — удовою. Не зохабляй[5] — не опускай. Гварить[6] — говорить. Го мні[7] — до мене (ко мні). Про діти[8] — через дітей. Брез[9] — без. Ґрулі[10] — картопля. Неньо[11] — батько.

Сила преси.

— Мр. Смит з Оклагома Сиіті вийшов одного дня на місто і по дорозі ствердив, що його золотий годинник щез із кишені. Він пішов просто до адміністрації місцевої газети „Очі світа" і дав оголошення, що хто знайде такий-то годинник з монограмом А. С. дістане винагороду 10 долярів. Вернувшись додому побачив, що його годинник лежить на кріслі — він виховзнувся йому вранці з камізольки. Смит негайно зателефонував до редакції про свою помилку. На другий день ґазета „Очі світа" описала всю цю пригоду і так закінчила свою статтю: „Ось що значить сила оголошення в нашій ґазеті. Пять хвилин після того, як воно появилося у друку, годинник пана Смита вже лежав у нього дома".

ПІДПИРАЙТЕ БИЗНЕСМЕНІВ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ В „СВОБОДІ", А ТИМСАМИМ ПІДІПРЕТЕ „СВОБОДУ".

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ҐАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН, ч. 908. Огненні стріли.

Боки повза, зроблені з грубих бервен, були доброю заслоною проти куль, а Тарзан...

...покермував повз до арсеналу ворога. Він приказав приготовити огненні стріли.

Огонь незадовго обхопив магазин, і цей експльодував. Це знищило ворожі припаси.

Та між цими вояками був один вояк, розумніший від усіх, котрий попав на плян розправитися з повзом.